

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

14. An in allquo casu Prælatas Regularis, & quilibet alius Sacerdos priuata
authoritate possit minuere numerum Missarum, non abstante Decreto
Vrbani VIII. de celebratione Missarum? Et docetur, quod ...
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

gregationis in Responsione ad primum dubium circa prædicta decreta de celebratione Missarum. Ita Lezana: Vnde difficulter admitto multa, quæ circa præsentem difficultatem adducit noster P. Vidal post hæc scripta vilus in *Arca Theol. Mor. tit. de Iust. Inquis. 2. per tot.* Nam plura argumenta, quæ adducit, probant, Missas quidem ex iustitia reducendas esse ad minorem numerum; sed non ex hoc sequitur, posse fieri sine Sacræ Congregationis licentia: Nam hoc iudicium ipsa potuit, & voluit sibi referuare ex dignis motiuis, & rationibus. Ergo stante eius prohibitione, non est metaphysicandum circa verba decreti; quod patet ex stylo Curie, & praxi Romana.

Sup. hoc supra cursum in fin. Ref. 2. & magis late in Ref. 7.

Sup. hoc in Ref. 2. not. præterita ad medium, à vers. deinde, & cum eod. Marchino hic citato, infra in Ref. 14. §. Deinde, paulo post initium à Vers. Ideo non obstanto.

5. Nota tamen, quod per hoc decretum non censetur privilegium reuocatum moderandi Missas, & anniuersaria à Testatoribus ante Tridentinū relicta, quorum maximus est numerus: nam decretum Urbani prohibet solam eam Missarum reductionem, quæ post Tridentinum acceptata fuerunt, vt optimè notatur in Florentina Synodo sub die 18. Maij 1627. §. de Missar. celebrat. & satis declarant illa verba: aut post Concilium imposito. Secundo non videtur per hoc decretum derogatum Episcopis, quin possint moderari Missas alicui Ecclesiæ relictas; nondum tamen ob tenuitatem elemosynæ ab eadem Ecclesia acceptatas: nam decretum hoc loquitur manifestè de oneribus Missarum impositis. Non est autem onus impositum, nisi post acceptationem: & intentio eiusdem sola est, vt numerus Missarum relictus, & acceptatus adimpleatur. Quare ante acceptationem, non abstulit Episcopis facultatem, quæ illis de iure communi competebar, alterandi, & moderandi eas Missas. Et ita ex Marchino, me etiam citato tenet P. Lugo *ubi supra num. 94. & 96.*

6. Sed ego hanc sententiam olim docui sub censura, & nunc prolixius puto, resolutionem præsentis dubij expectandam ab Oraculo Sacræ Congregationis; licet Pellizzatus *tom. 2. tract. 6. cap. 3. n. 16.* & P. Tamburinus *loc. cit. n. 9.* putet, non esse improbabile, quod Episcopis liceat, moderari Missas alicui Ecclesiæ, siue ante, siue post Tridentinum relictas, nondum tamen siue ob tenuitatem elemosynæ, siue ob aliam causam ab eadem Ecclesia acceptatas.

RESOL. XIV.

An in aliquo casu Prælati Regularis, & quilibet alius Sacerdos priuata auctoritate possit minuerè numerum Missarum, non obstante Decreto Urbani VIII. de Celebratione Missarum?

Et docetur, quod quando intelligentia verborum alicuius Decreti habet aliquam difficultatem, standum est consuetudini qua est optima legum interpret.

Idem est dicendum de legibus, & statutis. Ex p. 10. et. 14. & Miscell. 4. Ref. 40. aliàs 38.

Sup. hoc lege doctrinam præteritarū Resolutionum.

§. 1. **A**ffirmatiuam sententiam docet Pater Vidal, in *Arca Theol. Mor. tit. de Iustitia Inquis. 2. per totam, ubi n. 5.* firmat, quod possit Superior Regularis minuerè numerum Missarum ad ratam elemosynæ debitæ iuxta taxam: si tamen non voluntariè neque sponte acceptauerit numerum illum Missarum cum paruo, & tenui stipendio minori taxato (vt supponitur non fuisse.) Nec obstat Decretum Congregationis, quod neque Episcopi possint onera Missarum moderare, reducendo illas ad minorem numerum; sed habeatur recursus ad Sedem Apostolicam, quando datur aliqua necessitas: ergo multò minus poterit hic & nunc quisquam alius minuerè numerum Missarum; ergo falsa opinio. Responde-

tur Primò: ibi Decretum loqui, vt clarè colligitur ex verbis ipsius, de moderatione illarum Missarum, quæ propter grauiora onera adimpleri non possunt, quod non verificatur in casu nostro: idè. Secundo dicitur potest, ibi Decretum loqui de moderatione illarum Missarum, quæ spontè cum tenui elemosynâ acceptatæ fuerunt, quod non militat in præsentis nostro casu: ergo. Tertio, quod alicui debetur ex iustitia, non potest auferri eo inuito; sed iustum stipendium debetur celebranti ex iustitia; ergo ipso inuito non potest auferri, quod ita non esset, si non posset trinuere numerum Missarum, neque in conscientia quis teneret habere recursum ad Sedem Apostolicam, quando clarè cognoscit ex iustitia sibi deberi iustum stipendium pro Missa celebranda iam acceptis: cum ex iustitia tantum tenetur celebrare illum numerum Missarum, cui correspondet iustum stipendium: ergo nihil facit contra nostram opinionem tale Sanctissimum Decretum, quod insuper loquitur de diminutione Missarum auctoritatiuè, & per dispensationem, non verò ex æquitate, & iustitia, vt currit in casu nostro, quæ non patitur, vt Sacerdos gratis sacrificet: idè in hoc non est necessaria Papæ facultas.

2. Nec obstat Secundo: Idem Decretum præcipit, vt absolute tot Missæ celebrentur, quæ ad rationem attributæ elemosynæ præscriptæ fuerunt, etiam si stipendia sint incongrua; & exigit, ergo, &c. Respondetur pro tunc ibi loqui S. Congregationem de Missis acceptis spontè, & liberè cum incongrua, & exigua elemosynâ; non verò de Missis acceptis inuoluntariè cum exigua elemosynâ: nam neque etiam S. Congregatio potest cogere aliquem, vt cedat iniuste iuri suo, quod habet supra iustum stipendium pro Missa celebranda, vt militat in præsentis nostro casu: vnde promissio celebrandi tot Missas, videtur regulanda ex congruitate iusti stipendij, quod dum variatur cursu temporis, variari etiam debet numerus Missarum, vt inter contrahentes seruetur æqualitas, & iustitia: ergo, &c.

3. Deinde addit idem P. Vidal, *num. 25.* quod quicquid affirmatur de Superiore Regularium, vt possit diminuerè numerum Missarum, quando cursu temporis, vel augetur stipendium, vel diminuitur pecunia, verificari etiam data paritate, & proportionè de quolibet Sacerdote, qui possit variare numerum Missarum mutatione stipendij ab initio assignati, vel diminutione pecuniæ sine suo consensu, & permissione, cum ab initio promissio, & obligatio fuerit celebrandi tot Missas, quot erunt elemosynæ correspondentes iuxta taxam elemosynæ consuetæ, & congruæ in illo tempore, in quo actualiter Missæ celebrantur: Idè non obstante Decreto S. Congregationis dicendum est, posse nunc Episcopos, & Superiores Religionum moderari Missas relictas alicui Ecclesiæ, nondum tamè ob incongruam & tenuem elemosynam acceptatas, quoniam Decretum illud loquitur aperte de oneribus Missarum impositis: at non censetur onus impositum, nisi post acceptationem, & intentio prædicti Decreti tantum fuit, vt adimpleatur ille numerus Missarum relictus, & spontè acceptatus: idè ante acceptationem non abstulit ab Episcopis, & ab aliis Superiorioribus facultatem illam: quæ de iure communi, vel speciali per Præuilegia conueniebat alterandi, & moderandi eas Missas iuxta stipendium statutum, & consuetum: Ita sentit Marchinus, *de Sacram. Ordin. tract. 3. part. 2. cap. 19. n. 32.* cum multis vitiis doctis consuetis, vt ipse testatur. Idè etiam modo possit Decretum S. Congregationis, de Missarum celebratione, posse Sacerdotem licitè priuata auctoritate ob tenuitatem stipendij tenuitatem numerum Missarum diminuerè.

RESOL. XV.

An in aliquo casu, non obstantibus Decretis Urbani VIII. possit pecunia relicta pro Missis non inestiri in bonis fructiferis?

Et aliqui casus in textu huius Resolutionis adducuntur pro praxi pradiete difficultatis.

Et quaeritur, an Regulares faciant contra praesentem prohibitionem, si recipiant onus celebrandi Missam quotidianam per centum annos absque implicatione pecuniae ad talem effectum soluta? Ex part. 10. tr. 16. & Miscell. 6. Ref. 72.

§. 1. DE hoc interrogatus à quibusdam Regularibus adducebant mihi Peyrinum in *Formulario littera A. cap. 1. n. 2.* ubi ait, posse ex dicta pecunia aedificari domum aliquam in vltim, & commodum ipsius Ecclesiae; posse restaurari ipsam Ecclesiam, seu eius domum & habitationem, quando minatur ruinam, posse extingui censum aliquem, solui debitum, ac solutum singulis annis ab ipsa Ecclesia. Idem docet Bord. in *Curs. Reg. tom. 1. resolut. 25. n. 44. penes Tambur. ubi inf.*

Sup. hoc iustitia lege doctrina §. vii. Ref. 21. & pro omni contento in hac Ref. in tom. 9. tr. 1. Ref. 219. ferè totam.

2. Sed ego tunc negatiue sententiae adhaesi, & quidem contra Peyrinum in specie, si domus aedificanda, seu restauranda deseruiat ad percipiendos annuos fructus; nempe vel per locationem ipsius domus, vel ob culturam alicuius agri, ubi debeant habitare coloni ad percipiendos agri fructus; licitum erit in hoc implicare eam pecuniam; quia sic verè reddet annuos fructus ad sustinendum onus Missarum celebrandarum. Si autem domus non ad hoc deseruiat, sed tantum ad habitationem, vel commoditatem eorundem Clericorum, seu Religiosorum inseruiendum Ecclesiae, id non erit licitum, quia hic non est fundus fructifer, nec similiter ad reparandam ipsam Ecclesiam. Nec demum potest talis pecunia implicari ad extinguendum censum: quia id esset potius extinguere debitum, quam acquirere nouum fundum fructiferum. Haec, inquam, non licent absque concessione Sedis Apostolicae. Et haec omnia docet Auerfa de *Sacr. Euchar. quest. 11. sect. 18.* cui ego addo Tambur. *opusc. de Sacr. Missis, lib. 3. cap. 1. §. 6. n. 14.* Pelliz. in *Man. Reg. tom. 2. trat. 6. cap. 3. n. 14.*

3. Et quidem probatur haec opinio ex natura implicationis, quae importat acquisitionem nouorum fructuum ex re frugifera ab alio empta, quae alias non erat propria emptoris, aut saltem fiat propria ratione fructuum: siquidem implicatio auget nouos fructus implicanti, quos antea non percipiebat: alioqui gigneret effectum contrarium, nempe onus absque nouo commodo, tum ex ipsis Decretis de celebrat. *Miss. §. praetera?* ubi decernitur, pecuniam datam pro oneribus Missarum inuestiendam esse in bonis immobilibus frugiferis; quod non euenit, nisi ex implicatione acquiratur ius lucrandi nouos fructus. Ergo, &c.

4. Verùm Pellizzarius ex his n. 54. quaerit, an regulares faciant contra praesentem prohibitionem, si recipiant onus celebrandi Missam quotidianam per centum annos absque implicatione pecuniae ad talem effectum soluta. Et respondet negatiue cum sub praesentem prohibitionem cadant solum onera Missarum perpetua, quale non est onus celebrandi per centum annos, quamuis alia in fauorabilibus perpetuum dicatur tempus infra centum annos, & multò magis spatium centum annorum: quod item procedit in odiosis, in quibus perpetuum proprie significat tempus non habens certum finem, iuxta *leg. iuris peritos, ff. de excus. tutor.* Et hanc sententiam praeter Pelliz.

A 4 tenet

ad ratam elemosynae à lege, vel consuetudine praescriptae; dummodò tamen non obstante tenui elemosyna Sacerdos ille in acceptandis Missis spontè, & expressè non se obligauerit ad tot Missas celebrandas, quot praescriptae fuerint ad rationem attributae elemosynae, quamuis incongruae, & exiguae, quia tunc tenetur stare promissis iuxta illud axiomata: quod semel placuit, amplius displicere non debet. At si solum acceptauerit eas tenues, & incongruas elemosynas oblatas cum intentione, ac promissione adimplendi omnem iustam obligationem; ortam à recta ratione, & aequitate: tunc in tali casu licitè ad se indemnem seruandum, & ob tuendum suum legitimum ius, potest tot celebrare Missas, quot sufficiunt ad iustum stipendium constituendum; aliàs uellet quid iniustum ille, qui tenui elemosyna totum Sacrificium sibi soli postularet, cum intenderet sine causa priuare Sacerdotem suo legitimo iure, quod habet ut pro qualibet Missa tribuatur ei stipendium taxatum à legitima potestate; & hoc esset omnino contra aequitatem, & iustitiam. Et haec omnia asserit Pater Vidal, ubi plura ad ea firmanda ingeniosè excogitat.

4. Sed non carent aliqua difficultate; nam Decretum Sacrae Congregationis nullam adhibet distinctionem, sed absolute omnem reductionem Missarum, priuata auctoritate faciendam prohibet. Deinde etiam intelligentia uerborum Decreti haberet aliquam difficultatem, standum esset consuetudini, quae est optima Legum Interpres, ut patet ex *leg. Minime, ff. de legib. leg. si de interpretatione, ff. eod. tit. cap. Cundilectus, de consuetud. Syluan. conf. 88. n. 27. Tiraq. de nobilit. cap. 10. n. 9. Afflic. Neapol. decis. 166. n. 9. & decis. 173. n. 3. Menoch. conf. 32. n. 44. & conf. 390. n. 21. & conf. 577. n. 2. & 3. vol. 3. Mascard. de probat. concl. 1415. n. 10. Brunor. à Sole in locis communib. uerb. conclus. 6. Cardos. in praxi Iudicium, & Advocat. eod. uerb. num. 3. Card. Pereira in leg. Si curatorem, Cod. de in leg. restit. minor. uerb. Contra actum, n. 29. Bellet. disquisit. Cleric. part. 1. tit. de Clerico debitore, §. 12. num. 27. Mendez à Castro in praxi Lusit. lib. 2. cap. 1. n. 12. Camill. Borell. in Summa omnium decis. tit. 14. n. 88. Cened. praet. & canon. quest. lib. 1. quest. 3. n. 11. Vnde statuta è praxi, & obseruantia ipsorum, atque ita pro ut retro practicata, & obseruata fuerunt, interpretanda; & vel restringenda, vel extendenda ueniunt. Guid. Papae decis. Gratianopol. 30. n. 1. & 2. Petrus Heigius, quest. 17. n. 44. lib. 2. Carolus de Grassis de except. ad mater. statutor. except. 3. n. 13. Aymo Crauetta consil. 735. n. 14. part. 4. Tiberius Decianus respons. 32. n. 17. vol. 2. Hartmannus Pistoris quest. 16. num. 11. & n. 18. lib. 1. Sicut enim de Legibus in leg. 37. ff. de legib. pro regula traditur: Si de interpretatione legis quaeratur, in primis inspiciendum esse, quo iure Ciuitas retro in eiusmodi casibus vsa fuerit, cum optima legum interpretes sit consuetudo. Ita quoque idem ad statuta transferendum, & accommodandù erit. Vsq; adeò, ut interpretatio statutorum è consuetudine, praxi, & obseruantia desumi debeat, etiam si proprietates uerborum Statuti repugnet. Ioan. de Amicis, conf. 42. n. 16. & 17. Emet Dothmann. resp. 48. n. 24. vol. 4. Arderan. Mascard. de general. Statut. interpret. conclus. 2. n. 157. Sed postquam dictum Decretum emanauit, consuetudo, & obseruantia subsequens demonstrat, reductionem Missarum hodie, non priuata auctoritate, sed à Sacra Congregatione in quocunque casu faciendas esse, & ideo in facti contingentia ad illam omnes recurrunt. Quae confirmantur ex stylo Curiae, & Praxi Romana. Ergo, &c. Ideo ego, omnia; quae à Patre Vidal, ubi supra, apposui, eidem Sacrae Congregationi determinanda relinquo.*